

Derneğimizin yeni kurulduğu zamanlarda yayınlanmıştı Milliyette çıkan yazı. Gene her zamanki gibi ayakları yere basmayan, iyi araştırılmamış, laf olsun diye uğraşılan bir haberdir **“Ermeni Müslüman olabilir mi haberi”**

Aslında bu ilk değildi. Buna benzer haberleri bizler hep yaşadık fakat çok önemsemedik. Hatta yeri geldi hepimiz insan değil miyiz noktasına bile geldik. Fakat bu tip haberlerin arkası bir türlü kesilmiyordu. Buna benzer haberlerden bana göre en önemlisi Hürriyet Gazetesinde manşetten çıkan bir başlıktı **“Dönme Ermeniler=Hemşinliler”**. Bu başlık güya o zamanki Tarih Kurumu Başkanı olan şimdiki Kayseri Milletvekili Yusuf Halaçoğlu'nun iddiasının başlığıydı. Ermenilerin bir kısmının Müslümanlığa geçtiğini ve bu sebeple Ermeni nüfusundan düştüğünü iddia ediyordu Yusuf Halaçoğlu ve Gazete böyle bir başlık atmaktan çekinmiyordu. Hemen ziyaret ettik Yusuf Halaçoğlunu ve dedik ki; **“Siz Tarih Kurumu Başkanı olarak böyle bir iddiada bulunuyorsanız doğrudur. Lütfen bize dayanağını söyleyin”**. Halaçoğlunun cevabı çok netti. **“Bunlar benim ifadelerim değil bunlar gazeteci uydurmalarıdır. Ben böyle bir demeç vermedim.”**

Konu maalesef böyleydi.

Hiç kimse binlerce Hemşinlinin, ne düşündüğünü umursamadan rahatça başlık atabiliyordu. Ve bizler humanist insanlar olarak umursamamaya gayret ediyorduk.

Milliyetteki haber artık bizlerinde istiap haddinin dolduğu bir andı. Yönetim Kurulu olarak bir yazıyı metne aldık ve yüm medyaya gönderdik.

Diğer yayın kuruluşlarında yayınlanan fakat Milliyetin yayınlamadığı yazımız aşağıdaki gibiydi;

*Milliyet Gazetesi gibi, bizler için önem arz ettiğine inandığımız ve ciddi bulduğumuz bir yayın kuruluşunun, Dış Haberler Servisi adı altında 4. Sayfasında yayınladığı **“Ermeniler Müslüman olabilir mi”** başlığı altında, güya bir Ermeni yazarın kitabından alıntı yaparak haberleştirdiği ve bir toplumu ermeni yapan gayri ciddi iddiaları yayınlamasını esefle karşıladığımızı ve Gazetenin ciddiyetine uygun düşmediğini söylemek isteriz.*

Yazarın iyi niyetinden, tarafsızlığından ve maalesef kaleminden şüphe duyduğumuz için kendisine hiçbir yorumda bulunmuyoruz. Yoksa bir kitaptan alıntı yapmış gibi göstererek, kendi ifadesine göre 150.000 civarında olduğunu iddia ettiği Hemşinlilerden bir tekine bile sormadan, tüm Hemşin ve Çamlıhemşin' i neden Ermeni yapsın. Hele hele işin içerisine münferiden bir teşebbüs olan, Ziya Hursit' in İzmir Suikasti girişimini karıştırıp, Hemşinlileri, Atatürk' e ve Rejime karşıymış gibi neden muhalif gösterebilir.

Bu yazının, Karadeniz de ki toplumlara bölmeyi ve Hemşinlileri tecrit ederek yalnız bırakma amacıyla art niyetle yazıldığını düşünmekteyiz. Yazının yayınlanmasının da özellikle iki lisanın tartışıldığı bir zaman diliminde olması bu fikrimizi perçinlemektedir.

*Buna benzer bir örneği daha evvel Radikal Gazetesinin, o zamanki Genel Yayın Yönetmeni pozisyonundaki **İsmet Berkan** ile yaşamıştık. Güya Araştırmacı Gazeteci olan İsmet Berkan, o zamanlarda gazetesinde Hemşinlileri ermeni yapmış ve kaynak olarak ta bir arkadaşının, bir yaylacı ile yaptığı sohbeti göstermişti.*

Tarihçilerin ilgilenmesi ve yorum yapması gereken bir konuda ortada herhangi bir belge, bilgi ve done olmadan, Hemşinlilerden, dönme ermeni iddiası ile mistik bir toplum yaratılmaya çalışılmaktadır. Bu konuda Hemşinlilerin fikrini soranda yoktur.

Bu iddialar toplumumuza zarar vermektedir. Hatta bu iddialar o kadar ileri ve mesnetsiz bir boyuta gelmektedir ki, Köyleri gezdiren rehberler bile 1930 lar da, 1940 lar da dedelerimiz tarafından yaptırılan evleri, Ermenilerden kaldı diye ziyaretçilere anlatmaktadırlar.

Karadeniz de Lazlar ve Hemşinlilerle başlayan ve etnik kökenler üzerinden oynanan bir parçalama oyunu oynanmaktadır. Bu oyunun oynanacağı olan ve nasiplenen kişilerinde olduğu bir gerçektir. Böyle olmasa insanlar neden kendilerini ve toplumlarını ilgilendirmeyen konularla ilgili Ermenistanlara kadar gidip Hemşinlilerle ilgili forumlar yapsınlar.

Yukarıdaki gibi yanlı ve objektif olmayan yazılar maalesef bu iddiaların silahşörlüğünü yapmaktadırlar.

Bu ve buna benzer örnekleri daha evvelde yaşadık ve zaman, bunları yaşamaya devam edeceğimizi

göstermektedir.

Bizler bu oyunun bir parçası olmayacağız.

Bayrak edinsinler diyenlere, Laz Kültür Derneği Başkanının söylemiş olduğu “Bizim bayrağımız zaten var, Hatta şu an Anıtkabir’de öyle güzel, kırmızı-Beyaz dalgalanıyor “ cevabına bizlerde şunu ekleyebiliriz;

“Atalarımız gibi bizlerde Türk’üz, Türkçe konuşuruz ve Elhamdulillah Müslümanız.”

Milliyet Gazetesinde ise yazının savunmasını yapan Ombudsman bölümünde çıkan cevabi yazı aşağıdaki gibiydi.

“THE HEMSHİN’ TEPKİSİ”

2007’de basılan kitapla ilgili tanıtım yazısındaki Çamlıhemşinliler ‘Ermeni Müslümanlar olabilir mi?’ vurgusunu haberleştiren editoryal değerlendirmeye vakıf ve derneklerden tepki ve açıklama yağdı

Ermeni Müslüman olabilir mi?

HEMSİN ARAŞTIRMASI YENİ BİR TARTIŞMAYA YOL AÇTI

ERMENİLERDEN FARKLI YORUM

Hemşinlilerin Müslüman olmalarına rağmen Ermenice konuşup Ermeni kültürü ve geleneklerinden öğeler taşımaları, Ermenilerin konifonizi Hristiyanlıkla tanımlanmalarını tartışmalı hale getirdi

DİŞ HABERLER SERVİSİ

Ermenilerde kendilerini tanımlarken invaradukları bir ana özelliklerinden biri de dilidir. Hemşinlilerin Müslüman olmalarına rağmen Ermenice konuşmaları, Ermeni kültürü ve geleneklerinden öğeler taşımaları, Ermenilerin konifonizi Hristiyanlıkla tanımlanmalarını tartışmalı hale getirdi.

Hemşinlilerin yaşadığı Hemşin, Ermenice konuşup Ermeni kültürü taşıyan bir bölgedir.

Ermeniler kitaba farklı yorumlarda bulunuyor. Bazıları Ermeni ne olduğunu biliyor, diğerlerine Hemşinlilerin Ermeni olduğunu söyleyene, bazılarında ise Ermeni değil, Türk olduğunu söylüyor. Bazı kişiler Ermenilerin ise doğrudan da var olduğunu, hemşinlilerin tanımlanmalarını tartışmalı hale getirdiği bu nedenle Ermenilerin tanımlanmalarına Hemşinlilerin yer almasını gerektirdiği söyleyor.

Hemşinlilerin tarihi

Buğün Hemşin Çamlıhemşin ilçesinde Hemşinliler yaşadığı algılanıyor. Hemşin 1400’lerde Ortadoğu’ya göç eden Ermeniler tarafından kurulmuş. Hemşinlilerin Müslümanlaşmaları ise 1600’lü yıllarda gerçekleşiyor. Müslümanlar ise Hemşinlilerin dilini kullanıyor.

2011’de bu diyetlerle vücutlar şekillenecek

Amazfitin "Daily Record" kitabı 2011 yılında piyasaya sürülecek. Ünlü diyetisyenler ve...

Ermeniler kitaba farklı yorumlarda bulunuyor. Bazıları Ermeni ne olduğunu biliyor, diğerlerine Hemşinlilerin Ermeni olduğunu söyleyene, bazılarında ise Ermeni değil, Türk olduğunu söylüyor. Bazı kişiler Ermenilerin ise doğrudan da var olduğunu, hemşinlilerin tanımlanmalarını tartışmalı hale getirdiği bu nedenle Ermenilerin tanımlanmalarına Hemşinlilerin yer almasını gerektirdiği söyleyor.

Ermeniler kitaba farklı yorumlarda bulunuyor. Bazıları Ermeni ne olduğunu biliyor, diğerlerine Hemşinlilerin Ermeni olduğunu söyleyene, bazılarında ise Ermeni değil, Türk olduğunu söylüyor. Bazı kişiler Ermenilerin ise doğrudan da var olduğunu, hemşinlilerin tanımlanmalarını tartışmalı hale getirdiği bu nedenle Ermenilerin tanımlanmalarına Hemşinlilerin yer almasını gerektirdiği söyleyor.

Türkiye’de etnik kültür, kökler, dinler üzerine yazılmış yüzlerce kitap var. Hemşin’in tarihi, dili, kültürü de bu anlamda çok sayıda kitaba konu oldu. Aram Arkun’un ‘The Hemshin’ adlı Hovann Simonian’ın editörlüğünü yaptığı kitapla ilgili tanıtım yazısından Milliyet’in yaptığı alıntı yeni bir tartışmayı başlatıyordu:

“Ermeni Müslüman olabilir mi?”

Milliyet Dış Haberler Servisi’nin hazırladığı 4’üncü sayfada yayımlanan 4 Ocak 2011 tarihli haberinde bu kitaba atfen şöyle deniliyordu: “Ermenilerin kendilerini tanımlarken başvurdukları ana özelliklerden biri Hristiyan olmaları. Hemşinlilerin Müslüman olmalarına rağmen Ermenice konuşmaları, Ermeni kültürü ve geleneklerinden öğeler taşımaları, ‘Ermeni’nin nasıl tanımlanacağı sorusunu gündeme getirdi. Hemşinler hakkında Aram Arkun’ın kaleme aldığı ilk kapsamlı kitap Ermeniler arasında tartışma yarattı.”

Bazı Ermeniler, dinine bakılmaksızın Hemşinlilerin Ermeni olduğunu öne sürerken, bazıları da onların artık Türk olduğunu söylüyor. Bazı kişiler de Ermenilerin İsa doğmadan da var olduğunu, Hristiyanlığın sonradan kabul edildiğini bu nedenle Ermenileri tanımlamakta Hristiyanlığın öne çıkarılmaması gerektiğini savunuyor.

DERNEKLERDEN AÇIKLAMA

Hemşinliler, Milliyet’in haberine tepki gösterdiler. Çamlıhemşin Hemşin Vakfı Ankara Yönetim Kurulu

Başkanı Prof. Dr. Ali İhsan Arol ve Çamlıhemşin Derneği Ankara Yönetim Kurulu Başkanı Metin Gültaş'ın Okur Temsilcisi'ne gönderdikleri açıklama şöyle:

"Haberinizde Rize'nin Çamlıhemşin ve Hemşin ilçelerinde yaşayan Hemşinlilerin 'Müslümanlaşmış Ermeni' olduğunu vurgulamaktasınız. Milliyet gibi saygın bir gazetede, yöre halkının, sivil toplum kuruluşlarının, yerel yöneticilerin ve daha da önemlisi Türk bilim adamlarının görüşüne yer vermeden, böylesi hassas bir konuda ileri sürülen bu tezi bu kadar özensizce işlemiş olmanızı üzüntüyle karşılıyoruz.

2007 yılında basılmış, editörlüğü Hovann H. Simonian tarafından yapılmış 'The Hemshin: A Community Of Armenians Who Became Muslims' kitabına ilişkin Aram Arkun tarafından kaleme alınmış ve 2010 yılının sonunda internette yayınlanmış sıradan bir kitap eleştirisi / değerlendirmesi yazısının Milliyet sayfalarında yer almasına, eğer özel bir gayretin sonucu değil ise, bir anlam veremiyoruz...

Biz Hemşinlilere, yaşadığımız yer nedeniyle bu ad verilmiştir. Tarih boyunca başka kökten gelmiş topluluklarla komşu olmuşuz; ekonomik ve kültürel ilişki içinde yaşamışız. Bu birlikte yaşanmışlık hiçbir topluma kendi dilini unutmama talihsizliğini yaşatmamıştır. Bu nedendir ki, bütün Müslümanlaşmış topluluklar, Ermeniler, Rumlar, Lazlar, Gürcüler, Çerkezler, Abhazlar, vb. kendi dillerini konuşmaktadırlar. Çamlıhemşin ve Hemşin'de ise Türkçe konuşulan tek dildir. Bütün ana sözcükleri Türkçe olan, zirveye 'aşıt', rüşvete 'yeygi' ve daha birçoğunda olduğu gibi Türkçe kökünden asla kuşku duyulamayacak sözcükleri günlük dillerinde kullanan bir topluluğa sürekli başka bir etnik toplulukla özdeşleştirme çabasının ne amaca hizmet ettiği iyi düşünülmelidir. Çamlıhemşin ve Hemşin halkı, hiçbir önyargı taşımadan, aynı topraklar üzerinde yaşadığı bütün etnik topluluklara karşı sevgi ve saygı besleyen, kendini Türk bilen bir halktır.'.

ABESLE İŞTİĞAL

Hemşin Sosyal Sorumluluk ve Gelişim Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Musa Abay'ın açıklaması da şöyle:

"Hemşinliler ne bir etnik köktür, ne de bir kök arayışındadır. Hemşinlilerin soyu da soppu da bellidir. Hemşinliler, Türklerin Oğuz boylarından gelmektedirler. Bu konuda bir tartışma başlatmaya yönelik yayınların bir amaca dönük çabalar olduğunu algılıyoruz. Hemşinli Türklerle Ermeniler arasında bir şekilde organik bağ kurma gayreti olduğunu biliyoruz. Hemşinlilerle Ermeniler arasında organik bağ kurmaya çalışanların bunu neye dayandırdıklarını bilmiyoruz.

Ancak, bunun Kıbrıs'ta Türklerle Rumlar arasında bağ kurmak kadar abesle iştiğal olduğunu iddia ediyoruz. Hemşin'de konuşulan ana dil yalnızca Türkçe'dir. Bölgede bir dönem Ermenilerin yaşadığı tezi doğrudur. Ancak, Ermeniler şimdilerde yayla mezra olarak kullanılan dağlık bölgelerde yaşamışlardır. Oralarda yaşam şartlarının zorlaşması nedeniyle de terk etmişlerdir. Bu noktada, Ermenilerle Hemşinli Türkler arasında düşük yoğunluklu çatışmaların olduğu da anlatılmaktadır. Kız alışverişleri ve diğer nedenlerle Hemşinlilerle Gürcüler ve Çerkezler arasında bağ kurmak olasıdır. Zira birçok evde Gürcü gelin, Çerkez ebe gibi isimler olmasına karşın hiçbir evde Ermeni teyze yoktur. Bu nedenle Ermenilerle böyle bir yakınlık da yoktur? Hemşinlilerin tarihi de kültürü de kökeni de bellidir ve tartışmaya kapalıdır.

OMBUDSMAN'IN GÖRÜŞÜ:

Türklerin tarih boyunca kendi etnik kültür veya köklerine ilişkin çalışmalar yaptığı bilinen bir gerçek. Ancak, bu etnik kimlik azınlıklarla ilgiliyse genellikle bir noktadan sonra kırılmalara uğrayıp gerçeklikten uzaklaşıyor. Bilimsel tavrın dışına çıkıyor. Bu araştırmalara çoğu kez milli hassasiyetlerle vurgu yapılıyor ve bu ve benzer araştırmalara, bunların arkasında "gizli bir niyet" olduğu kuşkusuyla yaklaşıyor. Prof. Ali İhsan Arol'un da belirttiği gibi çok sayıda tashih hatasını bir tarafa bırakırsak, haber özensizce işlenmiştir, eksiktir. Habere konu olan kitap aslında sözü edilen yazar Aram Arkun'un bir makalesidir. Kitap 2007'de 'The Hemshin' adıyla yayımlanmış. Ancak, hiçbir önyargı taşımadan, aynı topraklar üzerinde yaşayan bütün etnik ve dini topluluklara karşı sevgi ve saygı beslediğini iddia edenlerin, etnik kimlikler üzerine yapılan çalışmalara ve bu çalışmalara yer veren medyaya her

defasında benzer tepkiyi göstermeleri de ayrı bir habere konu olacak kadar dikkate değerdir. Mısır İskenderiye’de onlarca insanın yaşamını yitirdiği Kıpti Kilisesi önündeki patlamada Hıristiyanlara siper olan Müslümanlar, “Ya birlikte yaşarız, ya da birlikte ölürüz” derken, Türkiye’de tek bir kitaba gösterilen tepkiler dikkat çekicidir. Benzer tepkilerle Kanuni Sultan Süleyman dönemiyle ilgili ‘Muhteşem Yüzyıl’ adlı televizyon dizisinde de karşılaşıyoruz.”

Çamlıhemşin Eğitim ve Kültür Derneği olarak bizler bundan sonra dernek olarak Çamlıhemşinlilerin bütününe ilgilendiren bu tip yayınlara tepki vereceğiz, Gerekliyse da mahkemelere gideceğiz.

Çamlıhemşin Eğitim ve Kültür Derneği
Yönetim Kurulu